

: Sınıf Yönetiminin Temelleri: Sınıf Yönetiminin Temelleri

- Sınıf yönetimi etkinlikleri, temelinde öğrenme ve öğretme süreçlerini barındırmalı ve yapılandırıcı yaklaşımları içermelidir.
- Etkili sınıf yönetimi sayesinde öğrenciler bilgiyi inceleyerek, sorgulayarak ve zihinlerinde yapılandırarak öğrenirler.
- Hedeflere ulaşmak için öncelikle "Sınıf" ve "Yönetim" kavramlarının iyi bilinmesi gerekir.

Sayfa 4: Sınıf Nedir?

: Sınıfın Tanımı

- Öğrencilerin yıllık öğrenimlerine göre ayrıldıkları, ders okutulan yer veya dersliklerdir.
- Eğitim ve öğretim etkinliklerinin gerçekleştiği ortak yaşam alanlarıdır.
- Sınıfın en önemli ögeleri öğretmen ve öğrencilerdir.
- Öğrenciler öğretimin eksen, öğretmenler ise düzenleyicisi ve hareket ettiricisidir.

: Yönetim Nedir? Yönetim Kavramı

- Yönetim evrensel bir süreçtir; insanlar tarih boyunca ya yönetmiş ya da yönetilmiştir.
- **Tanımlar:**
 - Bireyleri bir amaca yöneltme ve iş birliği sağlama çabalarının toplamıdır.
 - Örgüt çalışanlarının eylemlerini eş güdümlü olarak bir düzen içinde gerçekleştirmesidir.
 - Örgüt amaçları doğrultusunda kaynakların kullanılması, yönlendirilmesi ve değerlendirilmesi sürecidir.

Sınıf Yönetimi Nedir? Sınıf Yönetiminin Tanımı ve Kapsamı

- Kural ve prosedürlerin oluşturulması, fiziksel düzenleme, beklentilerin sunulması, derse katılım ve davranış yönetimi aşamalarından oluşan olumlu bir öğrenme çevresi oluşturma eylemleridir.
- Geniş çerçevede: Hem **akademik** (müfredat) hem de **sosyal-duygusal** (sosyal beceriler, duygu ifadesi) öğrenmeyi destekleyecek bir çevre oluşturmaktır.

Etkili Bir Sınıf Yönetimi Sınıf Yönetimi

- Öğrencilerin derse katılımını artıran ve işleyişi bozan davranışları en aza indiren öğretmen davranışlarıdır.
- **Önemli Not:** Sınıf yönetimi sadece öğrencilerin sessizce oturması değil, onlara ihtiyaç duydukları öğrenme fırsatlarının sunulması ve yönetilmesidir.

Sınıf Yönetiminin Kapsamı ve Yapısal Özellikleri Kapsam ve Yapı

- Sınıflar eğitim sisteminin en alt ve en işlevsel birimidir; eğitsel amaçların davranışa dönüştüğü yerlerdir.
- **Temel Ögeler:** Öğrenci, öğretmen, öğretim programları, süreç, yöntem-teknikler, teknoloji ve zaman.
- Sınıflarda sosyal ve psikolojik etkileşimlerden dolayı özgün dokular oluşur

Sınıf Yönetiminin Boyutları Sınıf Yönetiminin 5 Temel Boyutu

1. **Sınıfın Fiziksel Ortamının Yönetimi:** Isı, ışık, temizlik, oturma düzeni, renkler ve araç-gereçlerin düzenlenmesi.
2. **Öğretimin (Plan-Program) Yönetimi:** Neyin, ne zaman, nasıl yapılacağının planlanması. Plansızlık emeğin boşa gitmesine neden olur.
3. **Zaman Yönetimi:** Zamanın ders dışı etkinliklerle harcanmaması ve etkili planlanması.
4. **Sınıfta İlişki Yönetimi:** Çift yönlü iletişim, açık dil kullanımı ve öğrencilerin duygu/düşüncelerini ifade edebildiği bir iklim oluşturulması.
5. **Öğrenci Davranışlarının Yönetimi:** Olumlu sınıf ortamı oluşturma, sorunları önceden tahmin etme ve kurallara uyum sağlama.

Sınıf Yönetimi Modelleri: Sınıf Yönetimi Modelleri

1. **Tepkisel Model (Klasik):** İstenmeyen duruma anında tepki verilir (ödül-ceza). Genellikle bireye odaklıdır.
2. **Önlemsel Model:** Gelecekte olabilecek sorunları kestirip önlem almayı hedefler. "Hata yapmama" anlayışına dayanır, gruba odaklıdır.
3. **Gelişimsel Model:** Öğrencilerin fiziksel, duygusal ve zihinsel gelişim düzeylerini esas alır.
4. **Bütünsel Model:** Diğer tüm modellerin sentezidir. Durumsallık esastır; yerine göre tüm modeller kullanılabilir.

Sınıfın Özellikleri Sınıfın Yapısal Özellikleri (Doyle'a göre)

- **Çok Boyutluluk:** Sınıfta aynı anda birçok olayın gerçekleşmesi.
- **Eşzamanlılık:** Olayların aynı anda olması.
- **Çabukluk (Anındalık):** Olayların hızlı gelişmesi.
- **Öngörülmezlik:** Olayların önceden tahmin edilememesi.
- **Aşıkarcılık (Aleniyet):** Olayların herkesin önünde gerçekleşmesi.
- **Tarih:** Sınıfın ortak bir geçmişinin olması.

Sınıf Yönetimine Etki Eden Değişkenler: Öğretmen : Öğretmen Faktörü

- Sınıf yönetimindeki en önemli değişkendir.
- Öğretmenin kişiliği, deneyimi ve mesleki bilgisi sınıf yönetimini doğrudan etkiler.
- **Öğretmenin Roller:** Öğretim uzmanı, danışman, güdüleyici, disiplin sağlayıcı, çevre düzenleyici, lider, model.

Öğretmen Tipolojileri: Öğretmen Tipleri

1. **Klasik (Otoriter) Öğretmen:** Sınıfı kendi tekeline alır, etkileşim minimumdur.
2. **Öğrenci Yönelimli Öğretmen:** İlişkilere ve sosyallığe önem verir, ancak öğrenme çıktısı az olabilir.
3. **Boşvermiş (İlgisiz) Öğretmen:** Ne konuyla ne de öğrencilerle ilgilenir. En kötü yönetim tarzıdır.
4. **Etkili Öğretmen:** Hem konuyu hem de öğrenci ihtiyaçlarını önemser. Öğrencilerle anlaşma yapar.
5. **Orta Yolcu (Durumu Kurtaran):** "Bu iş görür" mantığıyla hareket eder, standartları fazla zorlamaz.

Diğer Sınıflamalar: Lider, Yardımsever, Anlayışlı, Özgürlükçü, Belirsiz, Memnuniyetsiz, Nasihatçi, Sert.

Modern Öğretmen Profili: 21. Yüzyıl Öğretmeni

- Teknolojide uzmandır.
- Kendini "öğretmen" değil "öğrenen" olarak görür.
- Değişime açıktır, öğrencilerin dünyasını tanır.
- Hata yapmaktan korkmaz, hataları öğrenme fırsatı olarak görür.

Öğrenci ve Öğrenci Tipleri: Öğrenci Tipleri

- Sınıflar heterojen yapılardır (farklı özelliklere sahip öğrenciler).
- **Başarılı Öğrenciler:** Okulu seven, çalışkan.
- **Sosyal Öğrenciler:** İlişkilere dersten çok önem veren.
- **Bağımlı Öğrenciler:** Sürekli destek ve onay bekleyen.
- **Yabancılaşmış Öğrenciler:** Okulu gözden çıkarmış, isyankar.
- **Gölge Öğrenciler:** Fark edilmekten kaçınan, sessiz.

Diğer Etkenler (Okul, Aile, Çevre): Yönetimsel ve Çevresel Faktörler

- **Okul Yönetimi:** Kaynakları amaca uygun kullanmalıdır.
- **Aile:** Çocuğun eğitimine en çok etki eden dış faktördür. Aileyle iletişim eksikliği başarıyı düşürür.
- **Çevre:** Sosyal, fiziksel ve kültürel çevre öğrenci davranışlarını şekillendirir.

Çocuk Ne Yaşarsa Onu Öğrenir: Çocuk ve Çevre Etkileşimi (Şiirsel Anlatım)

- Eleştirilen çocuk kınamayı,
- Kin ortamında büyüyen kavga etmeyi,
- Alay edilen sıkılmayı,
- Hoşgörü ile büyüyen sabırlı olmayı,
- Desteklenen kendine güvenmeyi öğrenir.

Sınıf Yönetimini Etkileyen Faktörlerin Özeti: Faktörler Tablosu

1. **Sosyal Etkenler:** Aile, toplumsal normlar, çevre, beklentiler, kitle iletişim araçları.
2. **Psikolojik Etkenler:** Öğrenci ihtiyaçları (Maslow), öğretmenin kişiliği.
3. **Eğitsel Etkenler:** Okul yönetimi, öğretmen niteliği, dersin işlenişi, fiziksel durum.

Maslow ve İhtiyaçlar: Öğrenci İhtiyaçları

- Fizyolojik, Güvenlik, Sosyal (Ait olma), Kendini Gösterme (Saygınlık), Kendini Gerçekleştirme.
- Öğretmen bu ihtiyaçları analiz edip karşılamalıdır.

Renklerin Etkisi: Sınıfta Renklerin Dili

- **Beyaz:** Temizlik ama mesafe/soğukluk.
- **Siyah:** Zerafet ama karamsarlık.
- **Kırmızı:** Uyanıklık, adrenalin (dikkat artırır ama gerginlik yapabilir).
- **Turuncu:** Neşe, canlılık.
- **Sarı:** Olumluluk (sinirlere iyi gelir).
- **Yeşil:** Denge, huzur.
- **Mavi:** Sakinlik, barışçıl (kan basıncını düşürür).
- **Mor:** İç bilinç, konsantrasyon.

Sınıfta Disiplin ve Modelleri: Disiplin Yönetimi

- Disiplin sadece ceza değil, düzen içinde yürütme sanatıdır.

Disiplin Modelleri:

1. **Canter Modeli (Etkin Disiplin):** Öğretmen otoritesi ve hakları ön plandadır. Açık kurallar ve ödül-ceza vardır.
2. **Glasser Modeli (Gerçeklik Terapisi):** Sorunlar temel ihtiyaçların (sevgi, güç, özgürlük) karşılanamamasından doğar. Problem çözme ve seçim teorisi esastır.
3. **Kounin Modeli (Dalga Etkisi):** Bir öğrenciye verilen tepkinin diğerlerini de etkilemesi. Grup dinamiği ve akıcılık önemlidir.
4. **Davranışçı Model (Skinner):** Pekiştirme ve ödül ile davranışı şekillendirme.
5. **Etkili Öğretmenlik (Gordon Modeli):** "Ben dili", "Etkin dinleme" ve "Kazan-Kazan" yöntemi ile iletişim odaklı çözüm.
6. **Mantıksal Sonuçlar (Dreikurs):** Öğrenciye davranışının sonucunu yaşatarak (doğal veya mantıksal sonuçlar) sorumluluk kazandırma.

: Fiziksel Düzen: Öğrenme Ortamlarının Fiziksel Düzeni

- **Etkenler:** Isı (19-21.5°C ideal), Işık (gözü yormamalı), Havalandırma, Temizlik, Gürültü.
- **Oturma Düzenleri:**
 - **Sıralı (Sütun) Düzen:** Klasik, kalabalık sınıflar için, öğretmen merkezli.
 - **Bireysel Düzen:** Tek kişilik sıralar, bağımsız çalışma.
 - **Çok Gruplu (Küme) Düzen:** İşbirliğine dayalı öğrenme için ideal.
 - **Tek Grup (U veya Çember) Düzen:** Tartışma ve etkileşim için en iyisi.

Sınıf Kuralları: Kural Oluşturma

- Kurallar açık, mantıklı, uygulanabilir ve az sayıda olmalıdır.
- Öğrencilerle **birlikte** belirlenmelidir (benimsenmesi için).
- Olumlu ifadeler kullanılmalıdır ("Yere çöp atma" yerine "Çöpleri kutuya atalım").
- **Süreç:** Tartışma -> Listeleme -> Öğretme (Açıklama, Model Olma, Tekrar) -> İzleme.

Öğretme Sürecinin Yönetimi: Öğretim Yöntemleri ve Süreç

- Planlama -> Uygulama -> Değerlendirme.
- **Yöntemler:** Anlatım (Sunuş), Tartışma, Soru-Cevap, Gösteri, Beyin Fırtınası, Proje, Benzetim.

- **Değerlendirme:** Geleneksel (Yazılı, çoktan seçmeli) ve Alternatif (Sürece dayalı) yöntemler.

•

: Zaman Yönetimi: Sınıfta Zaman Yönetimi

- Zaman türleri: Gerçek, Algılanan (Psikolojik), Biyolojik, Ekonomik, Yönetsel.
- **Zaman Tuzakları:** Plansızlık, erteleme, hayır diyememe, düzensizlik.
- **Okulda Zaman:**
 - *Tahsis edilen zaman:* Toplam okul süresi.
 - *Öğretim zamanı:* Derse ayrılan süre.
 - *Meşgul olunan zaman:* Öğrencinin derse odaklandığı süre.
 - *Akademik Öğrenme Zamanı (AÖZ):* Öğrencinin yüksek başarı ile konuya odaklandığı en verimli süre.

İletişim Becerileri: Sınıfta İletişim

- **Sözlü İletişim:** Ne söylendiği (%7), Ses tonu (%38).
- **Sözsüz İletişim (Beden Dili):** %55 etkilidir. Jest, mimik, göz teması.
- **Kişisel Alan:** Mahrem (0-45cm), Kişisel (45-120cm), Sosyal (1.2-3.6m), Genel (+3.6m).
- **Ben Dili vs. Sen Dili:**
 - *Sen Dili:* Suçlayıcıdır ("Derse hep geç kalıyorsun").
 - *Ben Dili:* Duygu belirtir, davranışı tanımlar ("Derse geç kaldığında dikkatim dağılıyor ve üzülüyorum").
- **Empati:** Kendini karşısındakinin yerine koyma.
- **Johari Penceresi:** Açık alan, Kör alan, Gizli alan, Bilinmeyen alan.

Motivasyon: Motivasyon Yönetimi

- **İçsel Motivasyon:** Merak, ilgi, öğrenme isteği.
- **Dışsal Motivasyon:** Ödül, not, ceza korkusu.
- **ARCS Modeli (Keller):**
 1. **Attention (Dikkat):** İlgi çekme.
 2. **Relevance (Uygunluk):** Hedefle ilişkilendirme.
 3. **Confidence (Güven):** Başarabileceğine inandırma.
 4. **Satisfaction (Doyum):** Ödüllendirme ve tatmin.